

Επιστημονική έρευνα:
πρακτικά προβλήματα
και στρατηγικοί
προσανατολισμοί

Ανδρέας Ανδρικόπουλος
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
Χίος, 9/04/2014

- Η επιστήμη είναι ένα συστηματικό πλαίσιο αρχών που εξυπηρετεί την προσπάθειά μας να καταλάβουμε το φυσικό και κοινωνικό μας περιβάλλον.
- Η επιτυχία της επιστήμης συνίσταται στην επιτυχή κατανόηση του περιβάλλοντος. Η κατανόηση του περιβάλλοντος είναι υποκειμενική υπόθεση, η φύση του περιβάλλοντος δεν είναι...
- Το διδακτορικό πρόγραμμα είναι ένα σχολείο επιστημονικής έρευνας

Επιστήμη: το
μεγάλο και το
μικρό I

- Αν είστε κάτι σαν τον Joseph Schumpeter, τον Michael Porter και τον George Dantzig μπορείτε εύκολα να αγνοήσετε αυτή την παρουσίαση...
- Η παρουσίαση αυτή είναι για όλους τους υπόλοιπους που προβληματιζόμαστε για το αντικείμενο, την ποιότητα και την προοπτική της επιστημονικής μας δουλειάς.

Επιστήμη: το
μεγάλο και το
μικρό II

- Ο προσδιορισμός του θέματος της διδακτορικής έρευνας είναι μια πολύ δύσκολη και σημαντική υπόθεση. Μας δίνει τον προσανατολισμό και μας βοηθάει να αξιοποιήσουμε αποτελεσματικά τις δυνάμεις μας (και το χρόνο μας...)
- Το θέμα πρέπει να μπορεί να διατυπωθεί (και) με μια απλή ερώτηση.
- Η απάντηση στην ερώτηση πρέπει να είναι μια ανακάλυψη, ένα γεγονός που κανείς ως τώρα δεν ήξερε.
- Το γεγονός αυτό, εκτός από νέο, πρέπει να είναι και πρακτικά ενδιαφέρον.
- Ακόμα και η αμιγώς θεωρητική συνεισφορά πρέπει να αναφέρεται – έστω και έμμεσα- σε ένα πρακτικό θέμα.

Το θέμα I

- Ακόμα και η μεταθεωρητική δουλειά έχει μια πολύ μακρινή αναφορά σε πρακτικά ερωτήματα.
- Το ενδιαφέρον του επιστημονικού ερωτήματος προκύπτει από (την επαφή του ερευνητή με) την επιστημονική κοινότητα.
- Δουλειά του ερευνητή είναι να εντοπίσει την αιχμή του ενδιαφέροντος της επιστημονικής κοινότητας.
- Η συνήθης έρευνα αναπαράγει τις κατευθύνσεις του ενδιαφέροντος της επιστημονικής κοινότητας
- Η πολύ ξεχωριστή έρευνα τις αλλάζει.

Το θέμα II

- Ο προσδιορισμός του θέματος πρέπει να συνοδεύεται από αποφάσεις σχετικά με:
 - Οντολογία
 - Επιστημολογία
 - Μεθοδολογία

- Συνοδεύεται και από ένα χρονοδιάγραμμα για τη δουλειά

Το θέμα III

- Επαναλαμβάνουμε: η επιστήμη είναι θεωρία ερμηνείας του περιβάλλοντός μας.
- Δύο πράγματα είναι αναγκαία: η θεωρία και η αντιστοίχιση της θεωρίας με την πραγματικότητα.
- Η εμπειρική έρευνα (αντιστοίχιση με την πραγματικότητα) χρειάζεται θεωρητική αφετηρία
- Η θεωρητική έρευνα χρειάζεται αναφορά στην πραγματικότητα.

Πρακτικά θέματα και ερευνητική στρατηγική I

- Τα κείμενα που διαβάζουμε αποτελούν την τροφή από την οποία αντλεί ενέργεια ο μηχανισμός μας που παράγει επιστημονικό έργο.
- Επομένως: αν τρώμε (διαβάζουμε) κακής ποιότητας τροφή, είναι πολύ δύσκολο να κάνουμε καλή δουλειά.
- Πρέπει να διαβάζουμε όσο γίνεται καλύτερα κείμενα. Μια πρώτη αφετηρία (όχι η μόνη) είναι τα κείμενα που δημοσιεύονται σε μεγάλα περιοδικά του επιστημονικού μας πεδίου. Ακόμα καλύτερα, διαβάζουμε τα αδημοσίευτα κείμενα (working papers) που ετοιμάζονται στα κυριότερα κέντρα της επιστημονικής ορθοδοξίας και (ακόμα καλύτερα) των επιστημονικών αιρέσεων.

Πρακτικά θέματα και ερευνητική στρατηγική II

- Πρέπει να είμαστε σε διαρκή επικοινωνία με την επιστημονική μας κοινότητα: συνέδρια, workshops, θερινά σχολεία, προσκεκλημένες διαλέξεις επιστημόνων, ακόμα και απλά email.
- Μη φοβάστε την κενή σελίδα του κειμένου σας. Να τη γεμίσετε με τις σκέψεις σας και οι βελτιώσεις έπονται. Ως συγγραφείς, πρέπει να είστε σε κίνηση. Σε φόρμα...

Πρακτικά θέματα και ερευνητική στρατηγική III

- Όταν ολοκληρωθεί η δουλειά μας, πρέπει οπωσδήποτε να την παρουσιάσουμε σε κάποια ακροατήρια, όσο μακρινή και αν είναι η επιστημονική μας συγγένεια μαζί τους.
- Η παρουσίαση της προόδου των υποψηφίων διδασκόντων του τμήματος είναι μια ωφέλιμη αρχή...

Πρακτικά θέματα και ερευνητική στρατηγική IV

- Η συνεισφορά πρέπει να είναι σαφής, να δηλώνεται στην αρχή του κειμένου και (να φαίνεται πως) είναι σημαντική.
- Το κείμενο αποτελεί την τεκμηρίωση και την ανάλυση της θεμελιώδους συνεισφοράς που ορίστηκε στην αρχή.
- Η συνεισφορά, που δηλώνεται στην αρχή, είναι η ανακάλυψη (όχι απλά η νέα μέθοδος ή το νέο δείγμα)

Ειδικά ως προς το
δοκίμιο I

- Αφού εξηγήσουμε την συνεισφορά μας, κάνουμε μια σύντομη αναφορά στη βιβλιογραφία.
- Η αναφορά στη βιβλιογραφία πρέπει να είναι θεματική «η απελευθέρωση των αγορών οδηγεί σε μείωση των τιμών (ΚΚΚ 2003, ΜΜΜ 2007)», αντί για «Οι ΚΚΚ μελέτησαν την Ελλάδα από 1978 έως το 2000 και βρήκαν πως η απελευθέρωση των αγορών οδηγεί σε μείωση των τιμών... Οι ΜΜΜ μελέτησαν την Ισπανία...»
- Επίσης, καλό είναι να αποφεύγετε την υπερβολική χρήση της παθητικής φωνής. Δεν «θεωρείται πως η απελευθέρωση των αγορών οδηγεί σε μείωση των τιμών...». Η ουδετερότητα της παθητικής φωνής μερικές φορές είναι επιφανειακή και πολλοί αναγνώστες θα το καταλάβουν.

Ειδικά ως προς το δοκίμιο II

- Η συνεισφορά του δοκιμίου πρέπει να μπορεί να διατυπωθεί (και) με απλά λόγια, χωρίς τη βοήθεια εξειδικευμένης μεθοδολογίας.
- Στο τέλος, τα συμπεράσματα πρέπει να είναι σύντομα, με έμφαση στη σημασία της ανακάλυψης για πρακτικά θέματα.
- Μια καλή σκέψη είναι να δείτε ποιοι είναι οι περιορισμοί της δουλειάς σας (ως προς το δείγμα ή τη μέθοδο) και να προτείνετε 2-3 ιδέες για μελλοντική δουλειά.

Ειδικά ως προς το δοκίμιο III

- Πρέπει να είστε σύντομοι και, κυρίως, να είστε σε θέση να υπερασπιστείτε την επιλογή κάθε σημείου στίξης και κάθε λέξης. Και βέβαια να είστε σε θέση να υποστηρίξετε τη διάρθρωση των επιχειρημάτων σας, που είναι η αρχιτεκτονική του κειμένου σας.
- Μην επαναλαμβάνετε.
- Με στέλνετε τον αναγνώστη μακριά από τη σειρά που διαβάζει κάθε φορά (π.χ. «όπως είδαμε πριν από δύο σελίδες» ή «όπως θα δούμε στο μεθεπόμενο πίνακα»...»)

Ειδικά ως προς το δοκίμιο IV

- Η επιστημονική έρευνα, στο πλαίσιο του διδακτορικού, είναι πολύ δύσκολη διαδικασία.
- Πιθανά εμπόδια:
- Προσδιορισμός πρωτότυπου θέματος
- Προσδιορισμός και εφαρμογή κατάλληλης μεθοδολογίας
- Συλλογή δεδομένων
- Μεγάλη επιστημονική απόσταση της θεωρίας από τις σπουδές του ερευνητή.
- Συνεννόηση με τον επιβλέποντα και το τμήμα σχετικά με την πρόοδο της διατριβής.
- Χρηματοδότηση
- Δημοσιεύσεις...

Το διδακτορικό
είναι μια δύσκολη
διαδικασία

- Μια σημαντική προϋπόθεση είναι να θέλετε πολύ να προχωρήσετε τη διδακτορική σας έρευνα με επιτυχία.
- Κίνητρο!
- Το κίνητρο συχνά (όχι πάντοτε) συνδέεται με την αξιοποίηση του διδακτορικού τίτλου μετά την ολοκλήρωση της έρευνας...
- Ίσως το καλύτερο κίνητρο είναι η ισχυρή πίστη στη σπουδαιότητα του ερευνητικού ερωτήματος

Κίνητρο

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας!

